

Dosarul nr. 2r-16/22
2-14137194-01-2r-05012022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul central – T. Avasiloaie
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – M. Guzun, I. Dutca, A. Malîi

DECIZIE

02 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Dumitru Mardari
Maria Ghervas

examinând recursul depus de Sergiu Bruma, Irina Grudco și Valentina Colesnic,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ralii Tofan împotriva Valentinei Colesnic (succesor în drepturi și obligații procesuale a Lidiei Bruma), lui ZZZ și lui YYY cu privire la obligarea eliberării imobilului, înlăturarea obstacolelor la intrarea în posesia și folosința reală a bunului imobil, prin evacuare din imobil,

la acțiunea reconvențională depusă de WWW (succedată în drepturi și obligații procesuale de Valentina Colesnic) împotriva lui ZZZ și Ralii Tofan, intervenienți accesorii notarul privat Tatiana Ungureanu și Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” cu privire la declararea nulității contractului de donație, declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare, declararea nulității acordului adițional la contractul de vânzare-cumpărare, declararea nulității antecontractului, declararea nulității contractului de împrumut, radierea din Registrul bunurilor imobile a datelor despre contractele a căror nulitate se solicită,

la acțiunea reconvențională depusă de YYY împotriva lui ZZZ și Ralii Tofan, intervenienți accesorii notarul privat Tatiana Ungureanu și Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” cu privire la declararea nulității contractului de donație și declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare,

împotriva încheierilor din 17 noiembrie 2021 și din 08 decembrie 2021 ale Curții de Apel Chișinău,

constată:

La 21 mai 2014, Ralii Tofan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Lidiei Bruma și a lui ZZZ cu privire la înlăturarea obstacolelor în posesia și folosința bunului imobil, prin evacuarea din imobilul situat pe str-la xxx, mun. Chișinău.

La 24 iunie 2014, WWW a depus acțiune reconvențională împotriva lui Ralii Tofan, notarului Tatiana Ungureanu și Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău cu

privire la declararea nulității contractului de donație, declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare, declararea nulității acordului adițional la contractul de vânzare-cumpărare, declararea nulității antecontractului și radierea datelor din Registrul bunurilor imobile.

Pe parcursul examinării cauzei, WWW și-a concretizat acțiunea reconvențională, înaintând-o împotriva lui Rarii Tofan și ZZZ, intervenienți accesorii notarul Tatiana Ungureanu și Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău, solicitând declararea nulității contractului de donație nr. 6026 din 05 august 2013 încheiat între WWW și ZZZ, declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. 6138 din 06 august 2013 încheiat între ZZZ și Rarii Tofan, declararea nulității acordului adițional nr. 9293 din 16 noiembrie 2013 la contractul de vânzare-cumpărare nr. 6138 din 06 august 2013, declararea nulității antecontractului nr. 6076 din 05 august 2013 încheiat între ZZZ și Rarii Tofan, declararea nulității contractului de împrumut nr. 6137 din 06 august 2013 încheiat între ZZZ și Rarii Tofan, radierea din Registrul bunurilor imobile a datelor despre contractele a căror nulitate se solicită.

Prin încheierea protocoară din 12 septembrie 2014 a Judecătorei Botanica, mun. Chișinău, a fost atrasă în proces în calitate de copârât notarul Tatiana Ungureanu.

Prin încheierea din 30 noiembrie 2015 a Judecătorei Botanica, mun. Chișinău, s-a admis în calitate de succesori în drepturi a pârâtei/reclamante WWW, decedată la WWW, moștenitorul legal Valentina Colesnic.

La 27 octombrie 2016, YYY a depus acțiune reconvențională împotriva lui Rarii Tofan și ZZZ, intervenienți accesorii notarul Tatiana Ungureanu și Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău cu privire la declararea nulității contractului de donație și declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare.

Prin hotărârea din 29 mai 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul central, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Rarii Tofan.

S-au evacuat ZZZ, YYY și Valentina Colesnic din imobilul situat pe str-la xxx, mun. Chișinău (nr. cadastrale xxx).

S-a obligat ZZZ să elibereze imobilul din str-la xxx, mun. Chișinău (nr. cadastrale xxx).

S-au respins ca neîntemeiate acțiunile reconvenționale depuse de YYY și de WWW, succedată în drepturi procesuale de Valentina Colesnic (vol. II, f.d. 124).

La 05 iunie 2018, YYY, reprezentat de avocatul Mariana Cocos, a declarat apel împotriva hotărârii din 29 mai 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul central (vol. II, f.d. 128-129, 142-149).

La 23 octombrie 2018, Valentina Colesnic, reprezentată de avocatul Serghei Filatov, a declarat apel împotriva hotărârii din 29 mai 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul central, prin care a solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului, admiterea cererii de apel, casarea hotărârii contestate și remiterea cauzei la rejudecare în alt complet de judecată (vol. II, f.d. 163-167).

Prin încheierea din 14 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea Valentinei Colesnic, reprezentată de avocatul Serghei Filatov cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului și s-a restituit cererea de apel depusă de Valentina Colesnic ca fiind depusă în afara termenului legal de declarare a apelului, iar instanța a refuzat să efectueze repunerea în termen (vol. II, f.d. 191-195).

Prin decizia din 13 februarie 2019 a Curții Supreme de Justiție s-a respins recursul declarat de Valentina Colesnic și s-a menținut încheierea din 14 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău (vol. II, f.d. 212-222).

La 18 septembrie 2019, Valentina Colesnic, reprezentată de avocatul Serghei Filatov, a depus la Curtea de Apel Chișinău cerere în temeiul art. 70 din Codul de procedură civilă, prin care a solicitat înlocuirea lui ZZZ, decedat la ZZZ, cu succesorul său Valentina Colesnic (vol. III, f.d. 17).

Prin încheierea protocolară din 18 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a lăsat deschisă examinarea demersului privind înlocuirea în drepturile procesuale a lui ZZZ cu succesorul său Valentina Colesnic, fără a fi pus la moment în discuție, până la ședința următoare (vol. III, f.d. 19-20).

La 09 martie 2020, reprezentantul lui YYY, avocatul Mariana Cocos, a depus cerere de suspendare a cauzei, până la stabilirea moștenitorului legal al lui YYY, care a decedat la YYY (vol. III, f.d. 85).

La 11 martie 2020, Valentina Colesnic a depus prin intermediul poștei electronice cerere de suspendare a cauzei până la stabilirea moștenitorului legal al lui YYY, care a ieșit din proces în urma decesului (vol. III, f.d. 89, 90).

La 23 iunie 2020, avocatul Serghei Filatov, acționând în interesele Valentinei Colesnic, a depus prin intermediul poștei electronice cerere de suspendare a cauzei până la stabilirea moștenitorului legal al lui YYY, care a decedat la YYY (vol. III, f.d. 114, 115).

Prin încheierea din 17 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-au respins ca neîntemeiate cererile depuse de avocatul Mariana Cocos, Valentina Colesnic și avocatul Serghei Filatov cu privire la suspendarea procesului (vol. III, f.d. 208-213).

Prin încheierea din 08 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a încetat procedura de apel intentată la cererea de apel depusă de YYY împotriva hotărârii din 29 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul central (vol. III, f.d. 225-230).

La 22 decembrie 2021, Sergiu Bruma, Irina Grudco și Valentina Colesnic au declarat recurs împotriva încheierilor din 17 noiembrie 2021 și din 08 decembrie 2021 ale Curții de Apel Chișinău, solicitând anularea integrală a încheierii recurate și restituirea cauzei la Curtea de Apel Chișinău spre rejudecare în alt complet de judecată (vol. III, f.d. 232-236).

În motivarea recursului au invocat că soluția instanței de apel de a respinge cererea de suspendare a procesului în legătură cu decesul lui YYY, care este parte a raportul juridic litigios, până la stabilirea moștenitorului legal al acestuia, contravine prevederilor art. 70 din Codul de procedură civilă.

La fel, în opinia recurenților, Curtea de Apel Chișinău neîntemeiat a încetat procesul, din motiv că raportul juridic litigios din prezenta speță nu admite succesiunea în drepturile procedurale ale lui YYY, în legătură cu decesul acestuia, deoarece acțiunea privind declararea nulității contractului de donație are caracter incesibil și insesizabil, care constă în faptul că drepturile lui YYY nu pot fi cedate sau urmărite.

La 05 ianuarie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat intimațiilor Răzii Tofan și ZZZ, precum și interveniențelor accesorii notarul privat Tatiana Ungureanu și Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” pentru notificare copia recursului motivat depus de Sergiu Bruma, Irina Grudco și Valentina Colesnic împotriva încheierilor din 17 noiembrie 2021 și din 08 decembrie 2021 ale Curții de Apel Chișinău. Însă, până la examinarea recursului, intimații și intervenienții accesorii nu

au făcut uz de dreptul lor procedural și nu au depus referințe prin care să-și expună poziția procesuală pe marginea criticilor formulate în recurs.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de către curțile de apel.

Conform articolului 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Încheierile Curții de Apel Chișinău au fost adoptate la 17 noiembrie 2021 și 08 decembrie 2021. Instanța de recurs atestă că la materialele dosarului lipsesc înscrisuri din care ar putea fi constatat momentul când încheierile din 17 noiembrie 2021 și din 08 decembrie 2021 ale Curții de Apel Chișinău au fost comunicate *de facto* recurenteii Valentina Colesnic.

În atare circumstanțe, Colegiul consideră ca fiind în termen recursul declarat de Valentina Colesnic la 22 decembrie 2021 împotriva încheierilor din 17 noiembrie 2021 și din 08 decembrie 2021 ale Curții de Apel Chișinău.

În corespundere cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Examinând recursul declarat, prin prisma argumentelor invocate de recurenți și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept pertinente speței, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a-l admite, cu casarea integrală a încheierilor Curții de Apel Comrat și restituirea spre rejudecarea apelului declarat de YYY, din motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Cercetând starea fapt în baza materialelor și lucrărilor dosarului, Colegiul constată că, fiind investită cu judecarea în fond a prezentei cauzei civile, Judecătoria Chișinău, sediul central, prin hotărârea din 29 mai 2018 i-a evacuat pe ZZZ, YYY și Valentina Colesnic din imobilul situat pe str-la xxx, mun. Chișinău (nr. cadastrale xxx).

Totodată, prima instanță a respins ca neîntemeiate acțiunile reconvenționale depuse de YYY și de WWW, succedată în drepturi procesuale de Valentina Colesnic (vol. II, f.d. 124).

Manifestându-și dezacordul cu hotărârea din 29 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul central, YYY a contestat-o cu apel (vol. II, f.d. 128-129, 142-149).

La 18 septembrie 2019, Valentina Colesnic, reprezentată de avocatul Serghei Filatov, a depus la Curtea de Apel Chișinău cerere în temeiul art. 70 din Codul de procedură civilă, prin care a solicitat înlocuirea lui ZZZ, decedat la ZZZ, cu succesul său Valentina Colesnic (vol. III, f.d. 17).

Prin încheierea protocolară din 18 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a lăsat deschisă examinarea demersului privind înlocuirea în drepturile procesuale a lui ZZZ cu succesul său Valentina Colesnic, fără a fi pus la moment în discuție, până la ședința următoare (vol. III, f.d. 19-20).

La 09 martie 2020, reprezentantul lui YYY, avocatul Mariana Cocos, a depus cerere de suspendare a cauzei, până la stabilirea moștenitorului legal al lui YYY, care a decedat la YYY (vol. III, f.d. 85).

La 11 martie 2020, Valentina Colesnic a depus prin intermediul poștei electronice cerere de suspendare a cauzei până la stabilirea moștenitorului legal al lui YYY, care a ieșit din proces în urma decesului (vol. III, f.d. 89, 90).

La 23 iunie 2020, avocatul Serghei Filatov, acționând în interesele Valentinei Colesnic, a depus prin intermediul poștei electronice cerere de suspendare a cauzei până la stabilirea moștenitorului legal al lui YYY, care a decedat la YYY (vol. III, f.d. 114, 115).

Prin încheierea din 17 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-au respins ca neîntemeiate cererile depuse de avocatul Mariana Cocos, Valentina Colesnic și avocatul Serghei Filatov cu privire la suspendarea procesului (vol. III, f.d. 208-213).

Prin încheierea din 08 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a încetat procedura de apel intentată la cererea de apel depusă de YYY împotriva hotărârii din 29 mai 2018 a Judecătoria Chișinău, sediul central (vol. III, f.d. 225-230).

Efectuând controlul judiciar al încheierilor din 17 noiembrie 2021 și 08 decembrie 2021 ale Curții de Apel Chișinău, instanța de recurs a constatat că acestea au fost emise cu încălcarea normelor de drept procedural pertinente speței.

În privința încheierii din 08 decembrie 2021 ale Curții de Apel Chișinău, prin care s-a încetat procedura de apel, Colegiul constată că instanța inferioară a interpretat și aplicat eronat normele procedurale.

În opinia instanței de recurs, Curtea de Apel Chișinău a confundat instituția „încetării procedurii de apel”, prevăzută la art. 374 din Codul de procedură civilă cu instituția „încetării procesului”, reglementată de Capitolul XVIII din Codul de procedură civilă.

Așa, în conformitate cu art. 374 alin. (4) din Codul de procedură civilă, după primirea cererii de apel, procedura de apel încetează din oficiu sau la cerere dacă instanța de apel constată că:

- a) apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu a solicitat repunerea în termen sau instanța de apel a respins cererea de repunere în termen;
- b) cererea de apel a fost depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel;
- c) hotărârea nu poate fi atacată cu apel, potrivit legii.

Colegiul învederează că temeiurile de încetare a procedurii de apel, stipulate la art. 374 alin. (4) din Codul de procedură civilă, sunt exhaustive și nu pot fi apreciate ca extinctive sau aplicate prin coroborare cu art. 265 din Codul de procedură civilă, care prevede temeiurile de încetare a procesului.

Această concluzie rezultă și din dispozițiile art. 385 din Codul de procedură civilă, care la lit. e) statuează că „instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul și să caseze integral sau parțial hotărârea primei instanțe, dispunând încetarea procesului ori scoaterea cererii de pe rol dacă există temeiurile prevăzute la art. 265 și 267”.

Analizând memoriul încheierii din 08 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, instanța de recurs observă că, drept temei de încetare a procedurii în apel, instanța inferioară a constatat faptul ieșirii lui YYY din raportul juridic litigios, în legătură cu decesul acestuia, iar obiectul acțiunii nu admite succesiunea în drepturile procedurale, circumstanță care a fost încadrată în norma art. 265 lit. f) din Codul de

procedură civilă.

Articolul 265 din Codul de procedură civilă stipulează la lit. f) că instanța judecătorească dispune încetarea procesului în cazul în care partea în proces persoană fizică decedează și raportul juridic litigios nu admite succesiunea în drepturi.

Din interpretarea sistemică a dispozițiilor art. 385 lit. e) din Codul de procedură civilă rezultă cert că în situația în care, judecând cauza în apel, s-a constatat că o parte în proces persoană fizică a decedat, iar raportul juridic litigios nu admite succesiunea în drepturi a acesteia, instanța de apel este în drept să caseze integral sau parțial hotărârea primei instanțe, dispunând încetarea procesului în temeiul prevăzut la art. 265 lit. f) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, în situația decesului unei părți în proces, când raportul juridic litigios nu admite succesiunea în drepturi, instanța de apel nu poate înceta procedura în apel conform art. 374 din Codul de procedură civilă, dar este în drept să adopte o decizie în conformitate cu art. 385 din Codul de procedură civilă, prin care să înceteze întreg procesul civil în temeiul art. 265 lit. f) din Codul de procedură civilă.

Reieșind din obiectul acțiunii reconvenționale depuse de YYY, precum și din obiectul contractului de donație nr. 6026 din 05 august 2013 și a contractului de vânzare-cumpărare nr. 6138 din 06 august 2013, Colegiul apreciază reprehensibil concluzia Curții de Apel Chișinău că „acțiunea privind declararea nulității contractului de donație are caracter incesibil și insesizabil care constă în faptul că drepturile apelantului nu pot fi cedate sau urmărite”.

În acest sens, instanța de recurs reține prevederile art. 827 alin. (1) din Codul civil (în redacția în vigoare la momentul încheierii actului juridic), care prevede că prin contract de donație, o parte (donator) se obligă să mărească din contul patrimoniului său, cu titlu gratuit, patrimoniul celeilalte părți (donatar).

După natura sa, contractul de donație este un act juridic translativ de drepturi, care are scopul de a majora patrimoniul donatarului din contul patrimoniului donatorului.

Instanța de recurs denotă că, atât contractul de donație, cât și contractul de vânzare-cumpărare sunt acte juridice translative de drepturi, în condițiile speței de drepturi reale – dreptul de proprietate asupra bunurilor imobile din str-la xxx, mun. Chișinău.

Ipotetic, în cazul în care instanța de judecată va declara nule contractele de donație nr. 6026 din 05 august 2013 și de vânzare-cumpărare nr. 6138 din 06 august 2013, părțile vor fi repuse în poziția inițială, iar bunurile imobile din str-la xxx, mun. Chișinău, vor reveni în proprietatea donatorului Lidia Brumă.

Din acest considerent, urma a se ține cont de faptul că WWW a decedat la WWW, iar din adresa notarului public Maria Colomeeț cu numărul 59 din 20 octombrie 2015 rezultă că YYY este unul din moștenitorii legali ai averii rămase după decesul mamei WWW (vol. I, f.d. 157).

Cu titlu de consecință, într-un eventual caz de declarare a nulității contractelor de donație nr. 6026 din 05 august 2013 și de vânzare-cumpărare nr. 6138 din 06 august 2013, moștenitorii lui YYY vor putea pretinde la cota-parte a acestuia din averea rămasă după decesul mamei sale WWW, inclusiv din bunurile imobile amplasate pe str-la xxx, mun. Chișinău.

În lumina constatărilor date, Colegiul consideră că instanța de apel greșit a ajuns la concluzia că, în speță, raportul juridic litigios nu admite succesiunea în

drepturi. Or, revendicările formulate și înaintate de către Boris Brumă în acțiunea reconvențională nu se referă la drepturi sau obligații personale, care ar fi inseparabile de acesta ca subiect de drept implicat în proces.

Drepturi personale ale lui Boris Brumă ar putea fi, de exemplu, pretențiile de desfacere a căsătoriei, de încasare a pensiei de întreținere, de restabilire în câmpul muncii etc., dar nicidecum nu într-un litigiu de declarare a nulității unor acte juridice translative de drepturi reale.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține ca pertinente prevederile art. 260 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, care stipulează că instanța judecătorească este obligată să suspende procesul în cazul decesului sau reorganizării părții în proces ori a intervenientului principal dacă raportul juridic litigios permite succesiunea în drepturi.

Decesul unei părți în proces în cazul în care raportul juridic litigios permite succesiunea în drepturi este un incident procesual care face imposibilă examinarea temporară a pricinii puse pe rol în dezbateri judiciare, iar acest fapt atrage după sine, cu titlu de consecință, necesitatea suspendării procesului.

Ieșirea unei părți în proces din raportul juridic litigios, în legătură cu decesul și în cazul în care se permite succesiunea în drepturi, nu este un temei facultativ de suspendare a procesului, dar unul obligatoriu. Or, situația în care obiectul material al litigiului îl formează drepturi sau obligații care sunt transmisibile către succesorii în drepturi, instanța suspendă procesul până la determinarea acestor succesori.

Așadar, în condițiile speței, este indubitabil că instanța de apel urma să examineze necesitatea suspendării procesului până la determinarea succesoriului/rilor în drepturi ale defunctului YYY, pentru a-i înlocui în proces în temeiul art. 70 din Codul de procedură civilă.

Cu atât mai mult că, potrivit scrisorii Instituției Publice „Agenția Serviciu Publice” nr. 02-1546/1 din 03 februarie 2021, în Registrul de stat al populației, la cet. YYY în compartimentul „Rude” sunt indicați: tata Alexei Bruma, mama WWW, fiica Irina Grudco (anterior Bruma) și fiul Sergiu Bruma. Totodată, s-a adus la cunoștință că autoritatea publică care deține Registrul electronic al dosarelor succesoriale este Ministerul Justiției al Republicii Moldova (vol. III, f.d. 129, 163).

În atare circumstanțe, Colegiul denotă că instanța de apel cunoștea indubitabil despre faptul că pârâțul/reclamant, care avea și calitatea procesuală de apelant, YYY a decedat și a ieșit din raportul juridic litigios. La fel, Curtea de Apel Chișinău era în cunoștință de cauză că YYY are moștenitori cărora urmează să le fie transmise drepturile și/sau obligațiile transmisibile ale acestuia. Însă, în pofida acestui fapt, a respins cererea de suspendare a procesului, din motiv că niciunul din moștenitori nu a înaintat cerere privind succesiune în drepturi procedurale, iar prin prisma Codului civil a decăzut circumstanța care determina în mod subsecvent suspendarea procesului.

La aspectul dat instanța de recurs atestă că, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată în ordine de apel, la ședința din 17 noiembrie 2021 a participat unul din moștenitorii lui YYY, fiica Irina Grudco. Mai mult decât atât, instanța de apel a acceptat-o în ședință și a formulat întrebări față de aceasta, în concret „dacă este succesorul în drepturi a pârâtei Lidia Brumă”, la care Irina Grudco a comunicat că „la moment colectează documentele necesare” (vol. III, f.d. 206-207).

Colegiul consideră că instanța de apel prematur a ajuns la concluzia netemeiniciei suspendării procesului, or, cunoscând că Irina Grudco este moștenitor

de gradul I al defunctului YYY și având în vedere că aceasta a participat la ședința din 17 noiembrie 2021, Curtea de Apel Chișinău nu a clarificat dacă este sau nu Irina Grudco succesorul lui YYY, dar s-a axat pe constatarea faptului dacă Irina Grudco este succesorul în drepturi a pârâtei Lidia Brumă.

În opinia instanței de recurs, circumstanța dacă Irina Grudco este succesorul în drepturi a pârâtei Lidia Brumă nu era relevantă la examinarea chestiunii cu privire la suspendarea procesului din motivul decesului altui participant la proces, YYY.

Mai mult decât atât, deși, Instituția Publică „Agenția Serviciu Publice” a adus la cunoștința Curții de Apel Chișinău că autoritatea publică care deține Registrul electronic al dosarelor succesoriale este Ministerul Justiției al Republicii Moldova, instanța de apel nu a întreprins măsurile necesare de a clarifica faptul dacă a fost sau nu deschisă procedura succesorală după decesul lui YYY și, într-un eventual caz, care a fost finalitatea acesteia.

La fel, la tragerea concluziei că „niciunul din moștenitorii lui YYY nu a înaintat cerere privind succesiunea în drepturi procedurale”, instanța de apel nu a ținut cont de faptul că succesorii lui YYY puteau să nu cunoască despre existența acestui proces.

Respectiv, instanța de apel avea obligația de stabili dacă a fost sau nu deschisă procedura succesorală după decesul lui YYY, iar dacă a fost deschisă, cine sunt moștenitorii acestuia și să-i informeze despre prezentul litigiu, explicându-le dreptul de a interveni în proces, înlocuindu-l pe predecesorul său decedat.

În opinia instanței de recurs, situația dată este confuză, or, pe de o parte Curtea de Apel Chișinău i-a oferit Irinei Grudco posibilitatea de a face uz de unele drepturi procedurale caracteristice doar participanților la proces, și anume de a solita amânarea câtorva ședințe de judecată și ulterior a acceptat-o în ședință, formulând întrebări față de acestea, iar pe de altă parte instanța de apel a respins cererile de suspendare a cauzei și a încetat procesul pe motiv că moștenitorii lui YYY manifestă un rol pasiv față de prezentul proces.

Subsidiar, Colegiul atrage atenția și asupra faptului că, instanța de apel a lăsat fără examinare cererea depusă la 18 septembrie 2019 de avocatul Serghei Filatov în numele și interesele Valentinei Colesnic, în temeiul art. 70 din Codul de procedură civilă, prin care s-a solicitat înlocuirea lui ZZZ, decedat la ZZZ, cu succesorul său Valentina Colesnic (vol. III, f.d. 17). Or, prin încheierea protocolară din 18 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a lăsat deschisă examinarea demersului privind înlocuirea în drepturile procesuale a lui ZZZ cu succesorul său Valentina Colesnic, fără a fi pus la moment în discuție, până la ședința următoare (vol. III, f.d. 19-20).

Din considerentele menționate supra și având în vedere că încheierile din 17 noiembrie 2021 și din 08 decembrie 2021 ale Curții de Apel Chișinău sunt emise cu încălcarea normelor de drept procedural, iar argumentele invocate de recurenți și-au găsit confirmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa încheierile din 17 noiembrie 2021 și din 08 decembrie 2021 ale Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei la Curtea de Apel Chișinău spre rejudecarea chestiunii cu privire la necesitatea suspendării procesului și succesiunii în drepturi.

În conformitate cu art. 269-270 și art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Sergiu Bruma, Irina Grudco și Valentina Colesnic împotriva încheierilor din 17 noiembrie 2021 și din 08 decembrie 2021 ale Curții de Apel Chișinău.

Se casează integral încheierile din 17 noiembrie 2021 și din 08 decembrie 2021 ale Curții de Apel Chișinău și se restituie la Curtea de Apel Chișinău cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Rarii Tofan împotriva Valentinei Colesnic (succesor în drepturi și obligații procesuale a Lidiei Bruma), lui ZZZ și lui YYY cu privire la obligarea eliberării imobilului, înlăturarea obstacolelor la intrarea în posesia și folosința reală a bunului imobil, prin evacuare din imobil, la acțiunea reconvențională depusă de WWW (succedată în drepturi și obligații procesuale de Valentina Colesnic) împotriva lui ZZZ și Rarii Tofan, intervenienți accesorii notarul privat Tatiana Ungureanu și Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” cu privire la declararea nulității contractului de donație, declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare, declararea nulității acordului adițional la contractul de vânzare-cumpărare, declararea nulității antecontractului, declararea nulității contractului de împrumut, radierea din Registrul bunurilor imobile a datelor despre contractele a căror nulitate se solicită și la acțiunea reconvențională depusă de YYY împotriva lui ZZZ și Rarii Tofan, intervenienți accesorii notarul privat Tatiana Ungureanu și Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” cu privire la declararea nulității contractului de donație și declararea nulității contractului de vânzare-cumpărare, pentru rejudecarea chestiunii cu privire la necesitatea suspendării procesului.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Dumitru Mardari

Maria Ghervas